V. évfolyam. Vasárnap, 1886. szeptember 12. 73. szám.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy évre . . . . 6 frt — kr
Fél évre . . . . 3 „ — „
Negyed évre . . . 1 „ 50 „
Egyes szám ára . . 6 „
Külföldre egy évre 8 „ — „

Megjelenik hetenkint kétszer: vasárnap és csütörtökön.

SZÉKELYFÖLD.

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Hirdetések közlési dija: minden egy hasábos garmondsorért vagy annak térfogatáért 4 kr, s minden egyszeri közlés után 30 kr bélyegdij fizetendő. Nagy és többször közlendő hirdetményt a kiadóhivatal árkedvezményben részesit.

A „Nyilttér“ rovatban közlendő czikkekért soronkint 10 kr fizetendő.

SZERKESZTŐSÉG:
KÉZDI-VÁSÁRHELYTT: Szabó Albert könyvnyomdájában.
CSIK-SZEREDÁBAN: Sprencz György szerkesztő lakásán.

KIADÓ-HIVATAL:
KÉZDI-VÁSÁRHELYTT: Szabó Albert könyvnyomdájában.

A lap beltartalmát illető közlemények a szerkesztőségekben, az előfizetések, hirdetmények, nyilttéri czikkek, stb. a kiadóhivatalban fogadtatnak el.

Az önkéntes tüzoltó-egylet ébredése.

K.-Vásárhely, 1886. szept. 6.

Minden oly eszme, minden oly alkotmány, mely a közérdek szolgálatában áll, ha fennállhatás, haladhatás akadályai miatt olykor-olykor szünetel is, de meg nem halhat soha.

Ezen véleménynyel vagyok a Kézdi-Vásárhelyt alakult s jelenleg magukról életjelt nem adó „Közmüvelődési“, „I. temetkezési“ stb. más egyletekről.

Ezek előljárói, épen ugy, mint a tüzoltó-egyletei, erkölcsi felelősség mellett, törvényesen is kötelezve vannak arra, hogy vagy ujra szervezzék az egyletet, vagy annak vagyonáról a nyilvánosság terén beszámoljanak.

A kézdivésárhelyi önkéntes tüzoltó-egyletet nem az ügybuzgóság hiánya, hanem a czélszerütlen szervezkedés kényszeritette szünetelni s pár évi feloszlás után az ujjáalakulást a körülményeknek és helyi viszonyoknak megfelelő beosztással kezdeményezni.

Ha volt érdeme a kezdeményezőnek az egyesület eszméjének népszerüsitésében és megpenditésében: tagadhatatlanul több van annak, ki e hiányos munkát egy czélszerübbel és jobbal felcserélni igyekszik. Az egyesület jelszava most is az, mi volt a multban, t. i.: „Mindnyájan egyért, egy mindnyájunkért“; azaz: a testvéri szeretet édes melegével egyesüljünk arra, hogy szerencsétlenségtől sujtott embertársunk élet- és vagyonbiztonságát őrizzük és védjük.

Sokan voltak és vannak, kik csalódva legjobb barátaik szeretetében, készek e közügyet áldozatul dobni, mondván: „Nem érdemli meg senki, hogy többet tegyek érte, mint mennyi emberi kötelességből kifolyólag tehetségemben áll.“ De hát ez nem erkölcsi kötelessége-e minden oly egyénnek, ki magát tisztességes embernek tartja? Nem lehet e ma vagy holnap embertársai segitségére szüksége? Az egyesek gyarlósága, fogyatkozása, önérdekü, részrehajló tettei ne tartsanak senkit vissza attól, hogy erejéhez, tehetségéhez mért szolgálatát szenvedő felebarátjától megvonja.

Hogy városunkban a közügyek oly lassan — mondhatni eredménytelenül — haladnak, egyedül annak tulajdonitom, hogy polgártársaim még ma is a sógorság és komaság nagy elvének hódolnak s nem törődnek azzal semmit, hogy mi fog történni az egészszel, csak ők maguk és hozzátartozóik legyenek boldogok.

A városban élő kitünő törvényszéki tisztviselőket mellőzve, inkább megválaszt ma is a diszes városi képviselői székbe egy sem törvényes, sem gazdasági, sem ipari ismerettel nem biró sógort, mint egy törvényszéki birót. Igy ma már e miatt nincs, ki a választott képviselők közül szavát nyiltan felemelje; nincs, ki a közügy emelése érdekében szellemi tehetsége és hathatós befolyása által közelismerést érdemlő vezérszerepet vigyen.

Ragadjuk ki magunkat az olyanok befolyásolása alól, kiknek minden munkásságát önérdek vezeti. Csaknem tiz évi semmittevés meggyőzhetett mindenkit arról, hogy nem előre, hanem hátra felé megyünk.

Egyik első mozzanat, mely az ébredést jelzi, az önkéntes tüzoltó-egylet szervezése.

Mutassuk meg tehát ez első lépésnél, hogy talpon vagyunk, a testvéri szeretet, az egyetértés melegével kivánunk minden polgártársunkért tenni.

Az önkéntes tüzoltó-egylet, a tüzrendészeti szabályzat értelmében, támogatva a köteles tüzoltóktól, ma már oly eredményt mutathat fel kellő begyakorlás után, hogy a közelismerést bátran kiérdemli.

Az előleges gyülést ifj. Benkő Sándor vár. főkapitány hivta össze s már az első alkalommal a tagok is oly szép számmal gyültek össze, hogy teljesen jogosult ama reményem, miszerint a kézdivásárhelyi uj önkéntes tüzoltó-egylet a jövő vasárnapra kitüzött alakulógyülésen szervezkedhetik s működését megkezdheti.

A kik nemcsak szóval, hanem tettel kivánják bemutatni, hogy polgártársaikat szeretik, itt az idő, álljanak elő.

Lássuk tehát, kik az igaz honfiak!!

Veritas.

A hadsereg és a vasutak. Az utóbbi napok mozgalmas külpolitikai eseményei rábirták vasuti intéző köreinket s a hadügyministeriumot, hogy egy esetleges mozgósitás egyik főtényezőjével, a vasuti csapatszállitás problemájával számot vessenek. A napokban állapittatott meg az osztrák-magyar monarchia összes vasuti vonalai számára az állandó hadi menetrend, a mely szerint netaláni csapatmozgósitások minden irányban a lehető leggyorsabban eszközölhetők. Miután megtörténhetik, hogy egy vonalnak kizárólagos igénybevétele következtében az illető vonal szállitási eszközei elégteleneknek bizonyulnak, köteleztettek ez esetre a többi vasuttársaságok a saját kocsijaikat és mozdonyaikat az illető vonalon a hadseregnek rendelkezésére bocsátani. Ennek könnyebb eszközlése czéljából a legutóbbi időben összeállitották a társaságoktól nyert kimutatások alapján a monarchia összes vasuti szállitási eszközeinek jegyzékét. A kocsik és mozdonyok osztályokba soroztattak s ez osztályok jegyeivel már el is látták az összes kocsikat, hogy szükség esetén a gyors csapatszállitás semmi hátramaradást ne szenvedjen. Elég sajnos, hogy a csapatszállitás ügye ennyi éven át szervezve nem volt.

Székely vasut.

(Ugron Gábor beadványa Háromszékmegye közgyüléséhez.)

Tisztelt törvényhatósági közgyülés!

Udvarhely- és Csikmegye már szövetkeztek, hogy saját területükön a székely vasutat testvéri egyetértésben kiépitsék. Igénytelen személyem által kérik fel Háromszékmegyét, hogy legyen a harmadik testvér, a ki jobbját nyujtja az első székely alkotás keresztülviteléhez.

Ajánlatomat a következőkben terjesztem elő:

1. A héjasfalva—udvarhely—zetelakai vonal Csikmegyében északra Gyergyó-Ditróban végződik, délre Csik-Szeredán át Bükszádnál lépne Háromszékmegye területére és az Oltot követné Sepsi-Szentgyörgyig, hol átlépve, Kilyén, Szotyor, Kökös mellett haladva, Prázsmárnak elhajolva, Brassó állomásba szakadna. Sepsi-Szentgyörgyről pedig szárnyvonal vezettetnék Kézdi-Vásárhelyre.

2. Ezen helyi érdekü vasutat Háromszékmegye területén én, illetőleg általam a három székely megyében alakitandó részvénytársaság kiépitteti, ha Háromszékmegye törvényhatósága, városai, községei, egyesei átvesznek 600,000 forint értékü törzsrészvényt, mely összegben nem foglaltatik a postaváltság, az állami hozzájárulás.

3. Az igazgatótanácsban a három megye egyenlő helylyel és szavazattal lesz képviselve; minden megye területén azon megye gyermeke fog a kisajátitási biztossággal megbizatni; az épités anyagai is a lehetőségig az épitési terület közeléből fognak beszereztetni; az ellenőrzés is a megyei igazgató-tanácsos által fog eszközöltetni.

4. Előmunkálati költségek fedezésére az épitési mérnöki iroda részére szükséges, hogy Háromszékmegye 10,000 frtnak havonkint a munka előhaladásához képest leendő kiutalványozására az alispánt felhatalmazza. A jövő év tavaszára elkészülnének a tervek és őszszel az épités kezdetét vehetné a brassó—sepsiszentgyörgy—kézdivásárhelyi részleten, mi egy év alatt be is fejezhető; azonban a sepsiszentgyörgy—bükszádi rész épitése később és egyidejüleg lenne a csikszereda—tusnádi részszel foganatba veendő.

5. Az állami hozzájárulásról már nem én, hanem a részvénytársaság fog intézkedni, melynek a három megye képezi tulnyomó részét, és azt vagy a megyei hozzájárulások csökkentésére, vagy a hálózat folytatására fordithatja.

6. A három megye egyesülése által elérhető előnyök következők:

a) A 300 kilométer hosszu vonalra olcsóbb feltételek mellett kapható épitési vállalkozó.

b) 4—5 millió elsőbbségi részvény átvételére előnyösebb árfolyamon nyerhető meg egy nagy bankház.

c) Az államvasutakkal az üzlet-bevétel iránt kötendő szerződésnél a részvénytársulat a 44% helyett elérheti a brutto bevétel 50%-át, mint a társulatnak kifizetendő jövedelmet.

d) A vonalhálózat kiterjedettsége külön üzletvezetőség, javitó-műhely felállitását vonja maga után, miért is az államvasutakkal kötendő üzleti szerződésnél feltételül állitandó fel, hogy üzletvezetőség és vonatinditás Sepsi-Szentgyörgyön, a részvénytársulati igazgatóság Csik-Szeredában, a javitó-műhely Székely-Udvarhelyen szervezessék.

e) Egységes kezelés és társulat mellett elkerülhető lesz a kocsik változása és az átszállás, az egész hálózaton egységes lesz a tarifa, és a tarifa tételeinek mérséklése némely tömeges székely áruczikkre nézve hosszu vonalra lesz elérhető.

f) A vonal hálózatának folytatása, a Romániával leendő csatlakozás a majdan Románia által is elfogadandó egy vagy több ponton biztositva lesz, mert a három vármegye által lekötött közmunka-alapok felszabadulása után azon alapok egyesitett erői és a vasuttársaság anyagi ereje és hitele az anyagi eszközöket könnyen előteremtheti, vagyis: kiépités után sem lesz a „Székely vasut“ gazdátlan részvénytársaság, hanem a három vármegye fogja érdekei kiszolgálása fejében gondját viselni.

g) A három székely megye szövetkezésével eleje van véve annak, hogy a részvénytársulat kebelében idegen befolyás és érdekek kerüljenek tulsulyra és a székely vasutat azok dominálják.

A három székely megye egyesülését be kell tetőznie Brassómegye csatlakozásának, a mely megyének kicsiny a vonalszakasza, de nagy az érdeke, mely megyét hozzájárulása arányában az igazgatásban hely és jog illeti. Hozzájárulása iránt nem kételkedünk, mivel igazságérzete nem engedheti meg, hogy más megyék áldozatkészsége által jusson előnyökhöz és hogy az áldozatkészségben bárki által is megszégyenittessék.

Kérem ezek alapján Háromszékmegye közönségét határozatilag kimondani, hogy Udvarhely és Csik megyékkel szövetkezik a „Székely vasut“-nak Bükszádtól leendő folytatása czéljából és e végre kész 600,000 frt törzsrészvényt aláirni és átvenni. Remélem, hogy e kérésemet figyelemre méltatva, kiépül a székelyeknek székelyek által a székely vasut és örökre a székelyeké is marad, hirdetve a székely áldozatkészségét és életrevalóságát.

Kiváló tisztelettel maradok a t. törvényhatósági közgyülésnek

Sepsi-Szentgyörgyön, 1886. év szept. 2-án

alázatos szolgája:

Ugron Gábor,
előmunkálati engedményes.

Titkári jelentés

az E. M. K. E. 1886. aug. 29-ki rendes közgyülésén.

(Vége.)

Legyen szabad közben elmondani, hogy Kossuth Lajos, ki — mint tudomásunk van róla — erdélyi látogatóitól csak egyesületünkről akar hallani, 10 évvel előbb 2 levelet intézett Herman Ottóhoz, a magyar társadalom cultur törekvései s Erdély sorsa felől. E leveleket Herman Ottó Kossuth fölhatalmazása alapján egyesületünknek ajándékozá. Mi, a mint elolvastuk, meglepetve s kimondhatatlan öröm közt vettük észre, hogy egy csodálatos összetalálkozás áll előttünk. Egyesületünk ugyanis ösztönszerüleg

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

a nélkül, hogy csak sejtelemmel is birt volna Kossuth e levelei felől, pontról-pontra azokat a kikötéseket, elveket, elrendezéseket tette tervévé s valósitja meg, melyeket ő, a legintuitivebb lángelme kijelentett. Ki az Erdélyben soha nem járt ősz próféta leveleit elolvassa, egyesületünk credoját, munkatervét, évi jelentését olvassa el. Választmányunk iparkodott e leveleket, mint eszmék igazolóit s terjesztőit, 3000 példányban a nyomdai kiállitás árán terjeszteni el. Mindazonáltal a felülfizetések k. b. 400 frt tiszta jövedelmet hoznak s igy az alapitói 100 forinttal Kossuth-alap czimen egy 500 frtos örökös tagság jegyeztetik föl.

Megtaláltuk kéréseinkkel a Királyhágón tuli összes viriliseket, bekopogtattunk a klérushoz, plébániánként, a prot. egyházban meg a püspök utján körrendeletek által. Erdélyben a fiókokon kivül női gyüjtő választmányokat alkotánk. Fölkértük Maros-Tordamegyére özv. gróf Teleky Gézáné szül. Bethlen Margit grófnőt, Udvarhelymegyére nézve Török Albertné sz. Zeyk Lenke urhölgy ő nagyságát, Kis-Küküllőmegyében gróf Toldy-Horváth Lajosné szül. Bethlen Irma grófnőt, Hunyadmegyére nézve Barcsay Miklósné ő nagyságát. A fölkérések folyamatban vannak. Az állam és magánhivatalok, a nagy kereskedők és pénzintézetek nem kerülték el figyelmünket. A törvényhatóságoknál még az id. választmány megtette kéréseit. A szolgabirók, jegyzők és néptanitók nem maradtak gondunkon kivül. Nem a biróságok és ügyvédi kamrák, az iskolák ifjusága stb. stb.

És iparkodtunk a hitet munkánk iránt fölkelteni, a bizalmat fokozni, az embereket megnyerni. A kifogásoknak és ürügyeknek pedig szarvát törni.

Természetes, hogy ugy a gyüjtés, mint a szervezkedés és alapmunkálatok kellő adminisztrátiv személyzetet igényeltek. Irodát volt kénytelen egyesületünk beállitani.

Jellemzésére az iroda végzett munkájának, mi a beállitást is indokolja, hozzávetőlegesen kiszámitottuk, hogy csak a fizetett személyzet a lefolyt év alatt körülbelől 30 ezer munkaórát dolgozott, 6 egyént véve napjára, átlag 13 óra munkaidővel. A téli hónapokban rendszeres éjeli munka folyt. Csak igy fejthető meg, hogy megbirni lehetett a vég nélküli levelezést, az egyesület fiókok és szakosztályok szerinti tagozottságát, hogy ivekről, bárczakönyvekről, levéltárról és kötelező levelekről külön-külön rendszeres igtató és mutató van, hogy a jegyzőkönyvek s kiadványok, a mindig 60 példányban kiadott köriratok szünetlen sorát, halmazat nélkül ellátni s elintézni s hogy hozzá mintegy sajtó iroda gyanánt a közönséget állandó contactusban tartani lehetett.

Ez a személyzet — nem több — végezte a pénztárkezelést, elkönyvelést, hirlapi és személyi nyugtázásokat, tartotta evidenciában az intézendőket s felelt meg nem egy tagtárs és nem tagtárs sokszor képzelhetetlen privát kivánságainak.

Két tágas szobából álló irodánk a növekvő levéltárt s szaporodó pénztári könyvek miatt már is szüknek bizonyult s alkalmatlannak kisebb bizalmas, mint a directoriumi, elnöki gyülések tartására. E tekintetben kérjük a közgyülést, ne méltóztassék a tulságos takarékosságot követni a költségvetésnél, mert csak az ügy vallja kárát.

És mennyi tehát a vagyonunk?

Vagyonunkról csak nehány napja, hogy egyik legnagyobb fővárosi lapunk azt irá, mikép félmillió az. Vajha adná Isten!

Készpénzben aug. 1-éig volt különböző pénzintézetekbe helyezve 126.928 frt 92 kr, 105 drb értéklevél képvisel 54,125 frtot, 7 drb magán kötvény 893 frtot, összesen tehát volt aug. 1-ig 171.946 frt 92 kr. Ehhez jött aug. hóban, 20-ig 8851 frt 13 kr, s a m. kir. áll. vasutak gyüjtésében 2202 frt 3 kr. Összesen 183.000 frt 8 kr. Tekintettel azonban a körülményre, hogy nehány ajándékozott értéklevelünk tényleges értékesitésével 2 ezer 275 frtot levonni kell, marad 180.725 frt és 8 kr, mihez hozzáadva a hunyadmegyei választmány által takarékpénztárba helyezett 4124 frt 69 krt, összes készpénz vagyonunk e pillanatig **184.849 frt 74 kr,** tehát **15 ezez frt hija a 200.000 frtnak.**

E 184.849 frt 77 krból egyszersmindenkorra szóló adomány 35,580 frt 20 kr. Tagdijak czimén tehát összesen 149,269 frt és 57 kr folyt be.

Összefoglalva a végeredményeket, van az „E. M. K. E."-nek 55 örökös, 1294 alapitó. 9004 rendes, 3286 pártoló, összesen tehát **13.639** tagja. Aláirtak az örökös testületek 47,474 frt 34 krt, befizettek 24,044 frt 12 krt, várandó 23,426 frt 22 kr. Aláirtak az alapitók 160,650 frt 68 krt, melyből befizettek 94,604 frt 15 krt, várandó 66,645 frt 53 kr. Aláirtak a rendes tagok 106,208 frtot, melyből befizettek 27,234 frt 10 krt, várandó 78,116 frt 90 kr. Aláirtak a pártolók 9991 frtot, fizettek 3383 frt 20 krajczárt, várandó 6388 forint 20 krajczár.

Ennyi a vagyonunk, várandónk. A milliók messze. Ámde ismerjük a legendát. Midőn Péter apostol gyalog Rómába ment s porosan egy forumi kut szélére ült: honnan és miért jösz?! kérdé a furcsa idegentől egy dus patricius. Jövök — mondá — meghóditni a birodalmat. Ugy, és hol vannak légióid?... Hol van a patricius s a birodalom?...

Mi nem kiméltük a munkát.

Mindenesetre a kereszténység reményével és hitével kell kitartanunk nekünk is s azt hisszük, indokolva van, hogy elől is e két genius emlitésével kezdők. Hisszük, hogy a kik utánunk jönek, nem kevesebb kitartással fognak szolgálni, mint mi, s hogy az áldozatkészség fokozódni, a tagok száma nőni fog.

Méltóztassék bemutatandó kiadásainknál is megjegyezni, hogy az a töke, melylyel ma birunk, az a szervezet, melylyel ma rendelkezünk, az az országos pártfogás, melynek részesei vagyunk, nem egészen csak magától nőtt és emelkedett, hanem hozzájárult az 10,000 tájékoztató füzet, 10,000 alakulás történet, 11,000 alapszabály, 5000 bárczakönyv, 3000 Kossuth-füzet, az a pontosan kiállitott 13.000 drb nyugta, a nevünket és czimerünket viselő 20,000 kuvert, félannyi czimszalaggal, azaz összesen 6000 drbra menő nyomdai sokszorositvány, szétküldödött ezer drb hirlapi szám, a körözvényekre, fölhivásokra, mintákra, átiratokra, meghivókra, kérésekre, köszönetekre stb. fölhasznált 6330 iv iró- és 1220 iv levelezőpapir, a hirlapi közlések amaz áradatja, mely naponkint hasábokat foglalt el, az az itt föl nem számlálható töméntelen apróság, összesen **százötezeret** messze meghaladó drbszám, melyekből ma egy példány sincs kiadatlanul, kivéve — fájdalom — épen a még meglevő 3000 drb bárczakönyvet. Méltóztassék hozzá venni a mellé szükséges töméntelen anyagot, erőt, időt.

Ez kellett, hogy Erdély észrevétesse magát. A fiókok nagy részét a központ látta el nyugta-, napló- és nyomtatványnyal, melyekért dijt sem szedett, s hol vannak e mellett mind a levelezés, kiadványozás s fölhivások, miket a fiókok eszközöltek!

És ezzel — igen tisztelt közgyülés! — mi bevégezvén megbizatásunkat, itéletünket várva, lelépünk.

Adja az ég, hogy ez esetben a mi munkánk lett legyen az epigonok müve, s utánunk következzenek a hősök.

Engedtessék meg azonban, hogy bármint legyen az elért csekély eredmény kivül, az ezennel átadott örökségek között átadjuk a hitet is, mely utunk közben keblünket dagasztá.

Átadjuk meggyőződését annak, hogy a lassan hulló levelek fokonkint az egész völgyet betemethetik, s hogy a páránként gyülekező felhő egyszerre, mint vihar hegyeket, akadályt elsodorhat.

Átadjuk a modort, melylyel minden egyes ténykedésünkben föllépni szerettünk, s mely a sikernek ama régi vezénylő szava: addig fogsz nőni s élni, mig az embereknél jobban féled Istent.

Átadjuk a kedvet, melylyel gyönyörüséges czélunkat szolgálni boldogok leheténk, s mely az akadályok között, mint egy nemzeti jelszó gyanánt, a vén hajósok dalával lelkesite mindig: megyünk a merre akarunk, még a szél is szolgálatunkra van, mert erősen tartjuk az evezőt!

Háromszékmegye közig. bizottságának szept. 7-ki üléséből.

A mai napon tartott megyei közigazgatási bizottsági ülésben a megyei főorvos havi jelentésének előterjesztése után főispán ur ő méltósága azon kérdést inéézte a főorvoshoz:

Több oldalról azon kijelentés tétetvén, miszerint a megye főorvosa a közigazgatási bizottságnak idei juniushavi ülésében a s.-szentgyörgyi ev. ref. Székely-Mikó-kollegiumban fellépett szemcsés köthártyalob iránti jelentésére vonatkozólag más hatóság előtt azon nyilatkozatot tette, hogy érintett jelentésének megtételére az indokot nem hivatali állásából kifolyó kötelességérzete képezte, hanem ennek megtételére egyesek befolyása által mintegy kényszerittetett; felkéri ennélfogva ez iránt az ülés szine előtt nyilatkozni; mire megyei főorvos ur kijelenti, miszerint a juniushavi közigazgatási bizottsági ülésben a sepsiszentgyörgyi ev. ref. Székely-Mikó-kollegium növendékei között fellépett szemcsés köthártyalobról személyes tapasztalata alapján meggyőződést szerezvén, erről a tek. megyei közigazgatási bizottságnak hivatali kötelességéből kifolyólag tette meg jelentését s egyszersmind hatályos intézkedés tételét kérte, s ezen eljárását a nevezett kollegium elöljárósági ülésében is részletesen előadván, a közigazgatási bizottságban tett jelentését fenntartotta.

Megyei főorvos urnak főispán ur ő méltósága kérdésére adott ezen nyilatkozata megnyugtató tudomásul vétetvén, ennek a megyében megjelenő hirlapok utjáni közzététele meghatároztatott.

Kelt Háromszékmegye közigazgatási bizottságának S.-Szentgyörgyön 1886. szept. 7-én tartott üléséből.

Pótsa József,
főispán.

A bulgáriai események.

Szófia, szept. 7. A sulyos pillanat megérkezett, Sándor fejedelem végig küzdte a angy küzdelmet. Népe örömrivalgása közt vonult be fővárosába nehány nappal ezelőtt s **ma délután négy órakor** népe gyászától, legmélyebb bánatától kisérve **elhagyta Szófiát.**

Szivrázó volt az országavesztett ifju fejedelem bucsuja. A legszivesebb módon bucsuzott el Sándor mindenkitől, a kik valaha szolgálatára voltak. A hideg diplomatáknak, harczedzett tisztteknek, katonáknak, miniszstereknek, polgári hivatalnokoknak, a palota szolgáinak könnybe lábadt a szeme, mikor a fejedelem odament külön mindegyikükhöz, szivesen kezet szoritott velük, s megköszönte neki tett szolgálataikat.

De legnagyszerübb volt a fejedelem bucsuja tisztikarától. Fél órával a fejedelem elutazása előtt az egész tisztikar, szám szerint mintegy százötvenen a palota nagy földszinti termében összegyültek, ugyanott, a hova annak idején a fejedelem ellen fellázadt katonák legelőször törtek be. A fejedelem megindulástól reszkető hangon tartotta utolsó beszédét tisztjeihez. Köszönetet mondott még egyszer hűségükért, ragaszkodásukért, azután kérve kérte őket, hogy ezentul is csak a haza érdeke lebegjen szemük elők, tartsák fenn a rendet, a nyugalmat a hadseregben. Mély gyász ült a fejedelem napbarnitotta arczán, harczban edzett vonásain. S mikor a termet elhagyták, a szliviczai hősök nem egyikének könny rezgett a szemében. Mikor a fejedelem, a ki bolgár tábornoki egyenruhát viselt minden disz nélkül, a palota portáléja elé lépett, a diszőrség tisztelgett. Sándor még egyszer bucsut intett kezével a félkörben felállott tiszteknek, aztán feszállott kocsijára. Sipkájával kezében födetlen fővel tekintett még egyszer körül, s mélyen meghajtotta magát. Azután födetlen fővel, állva maradt mindaddig, mig a kocsi, melyben még Stambulov foglalt helyet polgári ruhában, körülvéve egy osztály lovasságtól ki nem robogott a palota keleti kapuján. **Ebben a pillanatban lehullott az oroszlános fejedelmi lobogó,** mely a palota homlokán lengett, sötétvörös selyme lassan csuszott alá a zászlórudon... Bulgáriának nem volt többé fejedelme.

Konstantinápoly, szept. 8. A porta a hatalmakhoz körjegyzéket intézett, melyhen fölemlitvén a bulgáriai eseményeket, ama kivánságának ad kifejezést, hogy a hatalmak, tekintettel a bolgár fejedelem ama szándékára, hogy leköszön, tegyenek intézkedéseket, hogy megakadályoztassék Bulgáriában az idegen intervenczió.

TANÜGY.

Tanügyi miseriák.

Brassómegye Pürkerecz községében maholnap három éve, hogy az állami iskola teljesiti népnevelésügyi fontos hivatását Azonban az ily jellegü iskoláknál alig van még egy olyan tanfelügyelő, mint Brassómegyében és oly gondnoksági elnökség, mint Pürkereczen!

A tanfelügyelő számos tanügyi mulasztást és törvénysértést követ el, és nem létezik közigazgatási bizottság, sem miniszterium, mely őt, ugy a miképen a tények jógosan követelik, rendre utasithatná.

A gondnokság elnöksége országszerte unikum a maga nemében; állván az egy magyarellenes szász jegyzőből, ki se irni, se olvasni, se beszélni magyarul tisztességesen és helyesen nem tud; ki ez idő szerint több irányban compromittáló törvénysértések miatt állásából felfüggesztetett s 2 hónapon tul fegyelmi vizsgálat alatt állott és legujabban a nagy bajok miatt hivatalából kényszerült leköszönni, de ő mégis gondnoksági elnök!!

A gondnoksági jegyző egy teljes szakképzettség nélküli tanitó, a ki a szalmafonás háziiparával — öndicsérete szerint — többeket bámulatra gerjesztett ugyan, de a gondnoksági jegyzőkönyveket és jelentéstételeket mégis borzasztó hiányos módon szerkeszti és tanmódszerében is felette elmaradott.

Ne csodálkozz nyájas olvasó, ha ezen három egyéniség a tanügy élén, mint pürkereczi triumvirátus, oly sok rossz fát tett a tüzre! Ne ütődj meg, ha ezek hárman szorosan összetartva — ugy a hogy — fenntartották magukat; de mégis annyi mulasztást és törvénysértést követtek el, hogy azoknak szere-száma is alig van, mint erről a következő tényekben ki-ki némi meggyőződést szerezhet magának.

Én ez irányban ugy szólva csaknem három évig hallgattam és időnként csak az iskolai forumoknál zörgettem; de mert fontos tanügyi igényeink javulásában mi sem történt, söt az elmult három év még tizre is kinöheti magát: azért tehát kényszeritve vagyok a tényeket, a visszaéléseket a nyilvánosság itélő széke elé hozni, hogy végre valahára az iskolai közügy érdekében szünjenek be a törvénysértések!

Pürkereczen, 1886. szeptember hó 1-én.

Fejér Gyula,
ev. lelkész s gondnoksági tag.

I.

Tekintetes Közigazgatási Bizottság!

Már 2 éve mult, hogy a pürkereczi állami iskolai gondnokság elnöksége minden szakavatottság, készültség s hivatás nélkül csak ugy immel-ámmal teljesiti fontos kötelességeit. Erről beszéltek időnkint a vidéki hirlapok és az iskolai forumokon keresztülvitt külön vélemények.

E szánandó állapotról tesznek bizonyságot a gondnoksági jegyzőkönyvek is, kivéve azon nehányat, mely idegen fő és kéz által szerkesztetett.

Két s $^1/_3$ évig türtem s hallgattam a fegyelmi vizsgálat kérésével B. F. közs. jegyző és gondnoksági elnök, továbbá B. S. igazgatótanitó — gondnoksági jegyző — és gondnokkal szemben, azt remélve, hogy a tanfelügyelő ur ezen iskolai ügyeken előbb-utóbb mégis csak változtat s javit. Ez azonban meg nem történt, s igy most ellenük kényte-

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

len vagyok a fegyelmi vizsgálat indokait a következőkben alázattal beterjeszteni:

1. Elnök többször elhanyagolta a gondnokság rendes gyüléseinek törvényszerinti megtartását. Az elnök képtelen az elnökségre s a gyülések vezetésére; mert $2^1/_3$ év alatt nem tett egyebet, mint a magas miniszteri és tanfelügyelői átiratokat csak tudomásul vette, azoknak bár csak egyikét nevelészeti, oktatási szempontból soha nem tárgyaltatta. Az iskolai élet külső-belső fejlődésére mit se tett, ennek köréből nem adott elő egy tanácskozási tárgyat sem; mert közönye s szász nyelvüsége miatt előadása unott, akadozó, vontatott volt, sőt magyarul becsületesen beszélni, annál kevésbbé helyesen irni épen nem tud! Mert a nevelés, oktatás tudományát soha sem tanulta, s ahhoz nem ért; mert a szellemi, valláserkölcsi, magyar nemzeti és iskolai ügyekért, eszmékért soha sem lelkesült, és ha valamit tett, azt csak parancsszóra, vagy mások kényszeritő példájára, muszájból, tette. Lásd 1876. évi V. t.-cz. 18. §. 2 utolsó szót és a) pontját.

2. A gondnoksági jegyző képtelen a jegyzőkönyvek fogalmazására, mert a legegyszerübb tárgyat is helyesen felvenni és kifogástalanul fogalmazni nem tudja; sőt minden fogalmazása tele van nyelvtani és helyesirási hibákkal. Jegyzőkönyvei közül csak azon nehány jó, melyeket K. Gy., B. K. és D. M. tanító urak — felkérés folytán — helyette fogalmaztak. A többi és tulnyomó számu s általa fogalmazottak annyira hiányosak, hogy azokat egytől-egyig át kellene dolgozni s ujra leirni!

3. Elnök és jegyző szándékos mulasztása azon körülmény, hogy a gondnoksági jegyzőkönyvek idétlenül összegyürt és varrott papir ivekre vannak felvéve, daczára annak, hogy egy rendes gondnoksági jegyzőkönyv vételét egy tag már 2 gyülésen indokolva hangsulyozta, azon kijelentéssel, hogy beirás előtt szakértő egyén vizsgálja felül s igazitsa ki a nagy hibákat és sok hiányokat; de ezen jogos felszólalásnak mégis épen semmi eredménye nem lett!

4. A gondnoksági elnök és községi jegyző az 1885-ik év augusztus hó végén az óvodai zárvizsgálaton a tanfelügyelő ur által nyilvánosan megrovatott, mert nem teljesitette a kisdedek pontos feljáratása körüli kötelességeit egyik hivatali minőségében sem! Hanyag, lelkiismeretlen volt az óvoda meglátogatása ügyében is, mert azt az óvodai látogató-könyv bizonysága szerint egyszer se látogatta meg, mint elnök, holott a $2^1/_3$ év alatt minden hónapban legalább is egyszer — a törvények értelmében — meg kellett volna tenni a látogatást. Lásd gondnoksági utasitás III. fej. B) 53 §. Ezen értelemben nem látogatta meg az állami iskola 4 külön osztályát sem pontosan, a mi meg nem bocsátható kötelességmulasztás. Lásd 1876. évi V. t.-cz. 18. §. a) pont.

5. Elnök és igazgató hanyagul, lelkiismeretlenül jártak el az iskolás gyermekek pontos feljáratása körül, mert az 1884—85-ik tanévben a IV., V., VI-ik fi-osztály 1884. nov. 20-tól 1885. április 26-áig a mulasztási napló szerint okkal és ok nélkül 1200-at; ehhez arányitva, a IV., V. és VI-ik leányosztály is 1200-at; az I., II., III-ik vegyesosztály hozzá vetőleg 600-at; tehát a szünnapokon kivül összesen 3000 tanitási félnapot mulasztottak. Az 1885-ik év szept. 8-tól 1886. február 24-éig a IV., V., VI-ik fiuoszt. a napló szerint 1420-at; a IV., V., VI-ik leányosztály ehhez arányitva 1450-at; az I., II., III-ik vegyesosztály, csak felét számitva 710-et; tehát a szünnapokon kivül összesen 3550 félnapot mulasztottak. Lásd gondnoks. utasitás III. fej. 46-ik §. 2 első bekezdés.

Ily hallatlan hanyagság, lelkiismeretlenség, nem csoda, ha mintegy 350 frt iskolai büntetés-pénzt hozott a szegény nép nyakára, mi miatt a községben tökéletes revoluczió támadott a tanitók ellen; holott e hanyagság egyedül az elnök és igazgató büne. Lásd 1876. 28. t.-cz. 13. §. 1 p. 7-ik bekezdés és gondnoks. utasit. 46. §. Ezen hanyag, lelkiismeretlen ellenörködést még sulyosabbá teszi a gondnoksági elnök azon törvényellenes eljárása, hogy több iskolás fiugyermeket ő maga fogott ki az iskolából saját háza épitéséhez napszámosnak — iskolai idő alatt — napdijfizetéssel!

6. Elnök és gondnoksági jegyző — előbbi mint iskolai helyiségek háztulajdonosa s érdekelt fél, utóbbi pedig mint amannak feltétlen hive — a mult és jelen tanévre a 300, meg 300 frt iskolai épület évi bérletének szerződését a gondnokság mellőzésével irták meg és terjesztették fel. L. gondnoksági utasitás II. fej. 27-ik §. Daczára annak, hogy a házbér felette magas, mégis a szük udvaron kivül nincs ott a tanitónak törvényszabta lakása, sem az óvodának egy talpalattnyi árnyas játszóhelye, sőt a IV., V., VI-dik fi-osztály tanterme köbtartalmilag épen nem felel meg a törvénynek s a gyermekek létszámának. L. gondnoksági utasit. II. fej. 6. §. 2. és 3-ik pont.

7. Elnök és jegyző az igazgató-tanitót a gondnoksági utasitások II. fej. 13. §-nak ellenére már rég állandósitották, holott a 3 évi sikeres működésről még ma szó se lehet. Egyéb törvénytelen eljárásuk is már két izben külön vélemények beadására szolgáltatott okot. Elnök, jegyző — ki gondnok is — az iskolai számadásokba torna-eszközök czimén 20 frt oly tételt állapitottak meg s számoltak el — a mi egy darab torna-eszközt kivéve — mi alig ér 3 forintot s tényleg nem létezik. Elnök és gondnok a magas állam által adott iskolai fütési fával — a gondnok javára — fa-monopoliumot csináltak s a tanitókat gyámság alá helyezték és a fütési fát nem szolgáltatják ki a tantermek köbtartalma szerint. Az iskolai szolgadijt nem adják ki az illetőnek, hanem üzérkedést követnek el az állam pénzével. Elnök és gondnok soha senkinek nem számoltak be az évenkint felszedetett és felhasznált iskolai rovatal pénzekről.

8. Elnök és igazgató a magas miniszteri tanterv és gondnoksági utasitásokkal homlok-egyenest ellenkezőleg jártak el s osztották be az egyes iskolai csoportokat s két leggyengébb és képesitetlen tanerőnek adták az I-sö vegyes és a IV., V., VI-ik leányosztályokat. Lásd gondnoksági utasitás III. fej. 34. §. 3 p. Nem tartották ki a törvény által előirott szorgalmi tanidőt. Nem adták ki egyszer sem az utasitások szerinti szünnapokat, hanem megbővitették azt. Lásd gondnoksági utasitás III. fej. B) 38. és 39 §§.

Elnök és jegyző a törvény ellenére, a tanügy egyenes kárára szó nélkül beleegyeztek s elnézték az oklevélnélküli képzetlen uj tanerő — teljes és rendes — évi fizetésseli beállitását ezen állami iskolához; sőt ennek érdekében községi képviseleti gyülés utján illetéktelen s a tényekkel meg nem egyező iratot menesztettek fel elpalástolás és elfogult protekcziójuk megvalósitása végett. Lásd 1868. XXXVIII. t.-cz. IX. f. 133. §.

A gondnoksági elnök elnézésével az iskolai igazgató-tanitó nem egy esetben szegte meg a gondnoksági utasitás III. fej. c) 50. §. 1-sö pontját; sőt a durva megkékülésig s megvérezésig fokozott verekedését az igazgató-tanitónak a felek kérelme ellenére sem terjesztette az elnök a gondnokság elé elbirálás végett!

Mindezen felfejtett hanyagságok, mulasztások, képzetlenségek és lelkiismeretlen törvénysértések alapján mély tisztelettel kérem a Tek. Közigazgatási Bizottságot: méltóztassék B. F. községi jegyző, gondnoksági elnök, továbbá B. S. gondnoksági jegyző — igazgató-tanitó — és gondnok, végre B . . . S . . . . . gondnoksági tag ellen a fegyelmi vizsgálatot elrendelni. És pedig az 1876. XXVIII-ik t.-cz. 7. §. 2-ik és a) pontja és 3-ik p. szerint. Nemkülönben az 1876. évi VI-ik t.-cz. II. fej. 12. §. b) p. és a II. rész 42. §. első bekezdése értelmében a vizsgálatot meginditani kérem.

Miért annál inkább is esedezem, mivel nevezettek felmentését a helybeli gondnokságból az 1886-ik év február hó 9-én tartott presbyteriumi s egyházképviseleti gyülésünk 68 tagja a gyülésben e megnevezett 3 egyén elmozdittatását kérelmezni elhatározta s a gondnoksági létszámot 5 helyett 8-ra kiegészittetni ajánlja. Ezen gondnoksági tagujitást és kiegészitést igazolja az ide zárt jegyzőkönyv is.

Mély tisztelettel vagyok

Pürkereczen, 1886. február hó 25-én

alázatos szolgájuk:

Fejér Gyula,
ev. lelkész s gondnoksági tag.

Különfélék.

— **Időjárás Háromszéken.** Alig lett vége a fürdőévadnak, beköszöntött nálunk a szép idő. A tiszta, felhőtlen égen melegen ragyog a nap s hetek óta a leggyönyörübb időjárásnak örvendünk. A szomszéd fürdök ismét kezdenek megélénkülni, több helyről vettünk értesitést, hogy e hó elején ismét kezdenek a fürdővendégek érkezni.

— **A Mezey-daltársulat** — miután a közkivánatra rendezett „még két előadás“ közönség hiányában nem volt megtartható — egy szép holdvilágos éjjelen elhagyta városunkat. Hiába adott az elkeseredett igazgató a meghivókon abbeli reményének kifejezést, hogy „már végre valahára legyen szerencsés a közönséget egy diszes koszoruban együtt láthatni“, de bizony nem lett a szép felhivásnak eredménye, s igy kénytelen volt a jobb sorsra érdemes derék daltársulat egy jobb hazában keresni fel azt a szerencsét, mit itt nem sikerült feltalálnia.

— **A K.-Vásárhelytt állomásozó 24-ik zászlóalj** szerdán reggel hajnalban utazott el Sepsi Szentgyörgyre 8 napig tartó nagy gyakorlatra.

— **A csikszeredai honvéd-zászlóalj** folyó hó 9-én reggel 5 órakor indult el a Sepsi-Szentgyörgyön tartandó őszi gyakorlatokra. Igen sokan kisérték el derék honvédeinket Zsögödig s ott szivélyes bucsut vettek tőlük. Visszajövetelük alkalmával barátaik és ismerőseik szivélyes fogadtatásban fogják őket részesiteni. A viszontlátásra!

— **Sárosi Ferencz** csikszeredai lakos, megyei lovaslegény, folyó hó 6-án délután felakasztotta magát. Tettének oka ismeretlen.

— **Sajtóper.** Kánya János, jelenleg csikdelnei lakos, Kiss Gábor, Szántó József, Hajnód Ignácz és Sprencz György, lapunk csikmegyei szerkesztője ellen, a „Székelyföld“-ben megjelent nyilttéri közlemények folytán, rágalmazás és becsületsértés miatt sajtópert inditván, folyó hó 20-ára tüzetett ki az esküdtszéki tárgyalás, melyre vádlottak Sprencz György kivételével — miután Kánya ezzel szemben panaszától elállott — a marosvásárhelyi kir. törvényszékhez meg is idéztettek. Ezen igen érdekesnek igérkező esküdtszéki tárgyalásról annak idejében részletesen megemlékezünk.

— **Értesités az iparosmester urakhoz.** A k.-vásárhelyi alsófoku ipariskolába az 1886—87-ik iskolai évre a beiratások folyó évi szeptember 13., 14. és 15-ik napjain, mindig délután 6—7 óráig a községi leányiskola helyiségében fognak eszközöltetni. Midőn ezt tudomására hozom az iparos tanulókat (inas) tartó mester uraknak, egyszersmind figyelmeztetem az **1884. évi XVII. törvényczikk (ipartörvény) 157. §-ára, mely 20 forinttól 200 forintig terjedhető pénzbüntetéssel sujtja azt,** ki inasának iskolai oktatására vonatkozó kötelességeit nem teljesiti. Az ipariskolába belépő tanuló köteles **beiratása alkalmával előre 2 frt tandijat fizetni, mely alól egy tanuló sem képez kivételt.** Az iskolai év szeptember 17-én este 6 órakor a községi leányiskola helyiségében ünnepélyesen meg fog nyittatni. Szőcs József, polgármester és felügyelőbizottsági elnök.

— **„Economului.“** Ez a czime annak a Kolozsvárott Coroianiu ur és társai égise alatt megalakult oláh földhitelintézetnek, mely sok czeremónia nélkül a legegyszerübb módon magához édesgeti az oláh atyafiakat vagy azokat, kik a pénz révén oláhok lesznek. De hát nagyon is praktikusok az oláh urak; tanulhatna tőlük az erdélyi közmüvelődési egyesület. Az „Economului“ 30 frttól felfelé bármely összegben ad kölcsönt minden nehézség nélkül. Az oláh intézet nem kéri be a szegény embertől a telekjegyzőkönyvét hitelesitett másolatban; nem birtokivi kivonatát, megerősitve az adóhivatal által is; nem kell neki elöljárósági bizonyitvány, s nem megy az okmány elkészitésével közjegyzőhöz: hanem mindezek helyett megtekinti a telekkönyvi állást, s ha látja, hogy a kérelmező birtoka elég alapot nyujt a kért összeg jelzálogául, 100 frtig bélyegeken kivül két frtért, 500 frtig 3 frtért s azonfelül 5 frtért minden munkát elvégeztet, a zálogjogi kérést beadja és aznap az illető kölcsönhöz jut. Mig más intézetek hetekig, sőt tovább is, késedelmeskednek és oly drágába keritik a bekebelezést, hogy az a 8% kamatot felrugtatja 15—20%-ra; a sok fáradság és késedelmezés miatt legnagyobb rész visszaretten a kisebb kölcsönöktől. Pedig hát Erdélyben kisebb összegek kellenek; de az kell azonnal. Ha már most a leirt körülményt nemzetiségi szempontból vesszük, önkénytelenül azt kérdezzük önmagunktól, vajjon mit vétheteti ez a szegény Erdélyrész a kormánynak, hogy a kicsinyeskedő torzsalkodások és egyesek, s némely pénzintézetek technikázásának hódolva, oda veti az egész erdélyrészi földterületet az „Economului“ utján az oláh nemzetiségünek martalékául? („B. H.“)

— **A gazdaközönség figyelmébe.** Szabó Géza urnál Kézdi-Vásárhelytt a montaignei rozs hectoliterenkint 4 frtért kapható. Ezen rozsnak a közönségestől eltérő s a gazdaközönségre haszonnal járó nagy előnye az, hogy 12—14 szemet ad s vetésének módja ugyanaz, a mi az idevalónak, azzal a különbséggel, hogy gyérebben kell vetni.

— **Egy karmester** azonnal alkalmazást nyer. Tudakozódások lapunk kiadóhivatalához intézendők.

— **Az anya ösztöne.** Izgalmas eset zavarta meg e napokban a Montpellierből Palavasba menő vonat utasait. Nem messze a montpellieri állomástól egy a vasut mellett haladó kocsis lova megvadult s fejét alászegve feltartóztathatlanul rohant az alacsony töltésnek, föl a sinekre s vitte a kocsit egyenesen a robogva közeledő gözkocsi elé. A kocsin a kocsison kivül egy Pon nevü ur és annak növére ült, ölében tartva kis gyermekét. A kocsis kétségbeesett erőfeszitéssel igyekezett visszatartani a megvadult lovat, de hiába. A gőzkocsi vörös lámpái, mint valami szörnyeteg szemepárja, közvetlen közelben villogtak már s a halálhozó dübörgés mindinkább erősbödött. A kocsin ülők veszve hitték magukat. E pillanatban Pon ur növére ösztönszerüleg fölkapta kis gyermekét és kihajitotta a kocsiból. S az anyát ösztöne sugallata nem csalta meg; a gyermek megmenekült, még csak legkisebb zuzódást se szenvedett. A kocsis szintén leugrott idejekorán a kocsiról, annak se történt semmi baja. A végzetes pillanatban a ló szerencsére egyet rántott a könnyü kocsin, ugy hogy a gőzkocsi csak annak hátsó részét surolta és zuzta össze. Pon ur és növére ennek daczára sulyos sérüléseket szenvedtek.

„Kereskedelmi Tudományok“ czimü folyóirat indult meg Budapesten a tudományos egyetem, keresk. akadémia és a főváros első kereskedelmi iskoláinak irodalmi működéséről régen ismert szaktanárai köréből. A folyóirat kéthetenkint 3 iven jelenik meg, melyek egy-egy ive önálló kereskedelmi tudományágat tanit, a harmadik iv pedig mint „Kereskedelmi és pénzügyi szemle“, azoknak, kik a kereskedelem és pénzügy terén mozognak, nemcsak érdekes, de a pénzintézetek s egyes kereskedelmi vállalatok tisztviselőinek, valamint a kereskedelmi ügyekkel foglalkozó jogászoknak kimerithetlen és nagybecsü olvasmányt nyujt. A most hozzánk beküldött első füzet az üzleti könyvvezetést és váltóismét tanitja, s minthogy a folyóirat a szerkesztői izenetekben a tanulás tekintetében is utmutatást ad, az egyes tudományágak, mint könyvvitel, váltóisme, kereskedelmi és politikai számtan, nemzetgazdaság, pénzintézeti üzletvitel stb., magánuton is megtanulható. A folyóirat Zachár Gyula tanár s ismert nemzetgazdasági iró szerkesztésében jelenik meg s munkatársai: Dr. Bochkor Károly egyetemi tanár, Dr. Gőöz József tanár, Dr. Kenedi Géza ügyvéd (a „Pesti Hirlap“ szerkesztője), Lengyel Sándor és Roller Mátyás keresk. isk. igazgatók, Dr. Matyasovszky László tanár, Névy László, a budapesti ker. akadémia igazgató-helyettese, Röser János, a Röser-féle intézet igazgatója, Schneller Alajos, a pesti hazai első takarékpénztár főkönyvvezetője. Ajánljuk ezen, szakirodalmunkban egymagában álló nagybecsü munkát az érdekelt körök figyelmébe. Mutatvány-szám a szerkesztőhez (Zachár Gyula, Budapest Albrecht-ut 8. sz.) intézett megkeresésre bérmentve és ingyen küldetik.

A kézdivásárhelyi „Rudolf“ kórházról.

Aug. havi gondnoki jelentés.

A m. szent korona országai vörös kereszt egyletének központi szivélyes segélyezése mellett fennálló kézdivásárhelyi „Rudolf“ kórházra vonatkozó gondnoki jelentésemet 1886. aug. haváról van szerencsém a következőkben előterjeszteni.

Aug. hó végével Baló László számvevő ur a kórháznál levő ellenőrzési könyveket számbavéve, lezárta s azokból a következő eredmények tüntek ki:

Augusztus hóban ápoltatott 24 beteg, elbocsáttatott 17, maradt a hó végével ápolás alatt 7; ápolási nap volt 289, à 50 kr = 143 frt 50 kr; ebből ingyenes ápolási nap 34, à 50 kr = 16 frt — kr; ezt levonva, maradt 127 frt 50 kr.

Kovács Károly pénztáros ur havi forgalmi kimutatása.

Bevételek:

Pénzmaradvány-áthozatal a m. hóról	79 frt 17 kr.
Ápolási dijból	2 frt — kr.
„ „	5 frt 50 kr.
„ „	10 frt — kr.
„ „	1 frt — kr.
„ „	2 frt 50 kr.
„ „	4 frt 50 kr.
Mélt. Gyárfás Emma urhölgy alapitványa	25 frt — kr.
Külön rendelvény megtéritése	— frt 50 kr.
Novák Sándor töketörlesztése	10 frt — kr.
40 frt után %	2 frt — kr.
A hó folytán elfogyasztott termények értéke	21 frt 56 kr.
Orbai veres ker. fiókegylettől	61 frt 84 kr.
Összesen	428 frt 0(kr.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Kiadások:

Kórházszobai meszelésre . .	10 frt 50 kr.
Fa-szin padlására 28 sz. deszka	4 frt 37 kr.
Konyhai aprólékos kiadás . .	10 frt — kr.
Náruda Nándor gyógysz.-nek .	5 frt 17 kr.
Kórháznál kőművesmunkákért	8 frt 40 kr.
Asztalosmunkáért	5 frt 30 kr.
Nyomtatványokért	7 frt 50 kr.
Konyhai szükségletekre . .	5 frt — kr.
Tejért	12 frt 40 kr.
Husért	20 frt 41 kr.
Füszer-árukért	11 frt 49 kr.
Sárkány Gyuláné fizetésébe .	14 frt 50 kr.
Mikonya Józsefné fizetésébe .	14 frt 50 kr.
Szolga és szolgáló fizetésébe .	10 frt — kr.
Jul. hóra az ápolónőknek czukor-, kávé- és borpénz . . .	6 frt 64 kr.
A hó folytán elfogyasztott termények értéke	21 frt 56 kr.
Pénzmaradvány a hó végén .	259 frt 53 kr.
Összesen	428 frt 07 kr.

Az előfordult betegségek nemeiről az orvosi jelentés fog felvilágositást nyujtani.

Tisztelt választmány! Aug. hóban sem fordult elő semmi nevezetes esemény kórházunk beléletében. A gondos ápolás eredményezte azt, hogy 17 beteg gyógyult fel és bocsáttatott ki.

Mely jelentésem után maradtam a t. választmány iránti

tisztelettel
Szőcs József,
kórházi gondnok.

115-ik közlemény

a háromszékmegyei „Erzsébet“ árvaleány-nevelő intézet javára történt szives adakozásokról.

Gelencze.

Csiby Tamás fél hektóliter zab, 20 liter paszuly, Tompos Mátyás 50 kr, Oláh József 2 liter rozs, Lukács Kelemen 1 liter árpa, Kristóf Domokos 1 tojás, Lukács János 2 liter árpa, Fábián Imre 1 liter rozs, Tarcsa János 1 liter árpa, Fábián István 1 liter árpa, Tarcsi János 1 liter paszuly, Nagy György 1 liter árpa, Tamás Gyárfás 1 liter rozs, Kerekes Miklós 1 tojás, Tamás András 1 liter rozs, Kocsis Gergely 2 liter paszuly, Baka Dániel 16 kr, Kocsis Ferencz fél liter árpa, Bot Józsefné 1 liter paszuly, Kocsis Imre 1 liter árpa, Luka Imre 1 liter rozs, Izsák Ferencz 1 tojás, Mészáros Mihály 2 liter rozs, Lukács Antal 1 liter fuszulyka, Szakács Ignácz 1 liter rozs, id. Szakács Ferencz 3 tojás, Nagy Károly 4 l. rozs, Tarcsi Ferenczné 2 kr, Márkos Benedek 2 kr, Márkos Boldizsár 1 liter paszuly, Luka Józsefné 1 tojás, Ábrahám János 2 kr, Márkos Gyárfás 2 tojás, Veres Ferencz 1 tojás, Hegyeli Antal 1 liter paszuly, Todor János 4 tojás, Déva György 2 tojás, Kónya Albertné 4 lit. árpa, Hajdu György 1 tojás, Timár Imre 2 tojás, Antal Ferencz 3 kr, Bakk Béláné 2 liter törökbuza, Lukács Gergelyné 2 l. rozs, Szakács Márton 2 lit. rozs, Szakács Jánosné 1 liter árpa, Fejér György 1 tojás, Ábrahám István 1 tojás, Szurkos Imre 1 lit. paszuly, Szurkos Józsefné 1 liter törökbuza, Bartis Sándor 1 lit. árpa, Simon Mihályné 2 tojás, Jakab Ferencz 16 kr, Tamás József 1 liter rozs, Ilyés Jánosné 1 liter árpa, Timár János 2 kr, Timár Ignácz 1 tojás, Timár Lukács 1 liter rozs, Biró István 1 liter paszuly, Ada Antal 1 tojás, Kerekes Ferencz 1 liter árpa, Veres András 2 tojás, Kerekes Elek 1 tojás, Finta István 1 liter árpa, Tarcsi Mihály 1 liter árpa, Cseh Elek 2 lit. rozs, Cseh Lázárné 1 liter árpa, Héjja Istvánné 1 liter rozs, Kovács Gáborné 1 tojás, Horvát János 2 tojás, Veres András 1 lit. törökbuza, Cseh Ámál 10 kr, Baróti Antal 5 kr, Pál Jánosné 1 tojás, Cseh György 1 lit. rozs, Cseh Imre 4 liter rozs, Ján 10 kr, Fejér Péter 1 kr, Fazakas P. 2 kr, Esztiá Ferencz 1 liter árpa, Pál Mihályné 2 liter rozs, Cseh Antalné 2 tojás, Hajdu József 4 kr, Gyergyai Lajos 2 kr, Hankó Ignácz 2 kr, Miklósi Péterné 10 kr, Csoma Károlyné 40 kr, Csoma Imre 5 lit. rozs, Aros Ferencz 1 lit. paszuly, Aros Pál 5 kr, Gál Ferenczné 1 lit. paszuly, Bálint Gyárfás 2 lit. rozs, László Sándor 2 lit. zab, Bálint Mihályné 2 kr, Bálint László 1 liter rozs, Kovács József 1 liter paszuly, Ördög Péter 1 liter árpa, Cseh Gábor 1 liter törökbuza, Hajdu Istvánné 1 lit. törökbuza, Dézsi József 2 kr, Ördög Lajos 2 kr, Ördög József 2 liter paszuly, Pongrácz Dániel 20 kr, Cseh Sámuelné 2 kr, Czel Ferenczné 1 lit. árpa, Finta József 4 kr, István János 1 tojás, Veres János 3 tojás, Márkos Lajos 8 kr, Kovács Ádám 1 tojás, Márkos József 1 liter árpa, Fodor Miklós 1 lit. paszuly, Bedő Ferencz 8 kr, Gál Istvánné 2 kr, Mikula Elek 1 liter árpa, Cseh Joáchimné 7 kr, Götén Mihályné 2 kr, Cseh Mártonné 1 l. buza, Nagy Sándorné 1 lit. rozs, Salamon János 2 liter rozs, Vajda István 1 lit. rozs, Salamon Mihályné 2 kr, Kozma József 2 tojás, Fábián Salamon 1 liter rozs, Krizmo József 1 liter rozs, Kozma Mihály 2 liter rozs, Ferencz Miklós 2 kr, Jancsó Károly 2 kr, Jancsó József 5 liter paszuly, Ráduly Mihály 1 tojás, Gombkötő Andrásné 2 l. árpa, Kondra Mihály 2 lit. árpa, Szigyártó János 4 tojás, Szigyártó József 1 liter rozs, Szőke János 1 liter rozs, Finta József 2 liter borsó, Jancsó Györgyné 8 kr, Gál Lászlóné 2 kr, Gál Istvánné 2 tojás, Fejér Ádám 1 liter paszuly, Gál Albert 2 kr, Marosi Ferencz, Molnár Istvánné és Kocsis József 1—1 liter buza, Kocsis Sándor 1 lit. rozs, Géza András 1 tojás, Bodor Ilka 30 kr, Bodor Ferencz 15 kr, Nagy Károly 15 kr, Pakó István 1 lit. árpa, Barcsi Imréné 1 liter árpa, Kádár Ida 10 kr, Cseh József 8 kr, Kicsid István 1 liter rozs, Fábián Domokos 1 liter törökbuza, Fekete Károly 2 kr.

Fogadják a jótékony adakozók az árvák nevében kifejezett hálás köszönetünket.

K.-Vásárhelytt, 1886. április 30.

Br. Szentkereszty Stephanie,
elnök.
Vajna Károly,
jegyző.

A közönség köréből.*)

Kérelem a tek. városi rendőrfőnök urhoz.

A városi kisdedóvó-intézet előtti térből és az intézet háta megett levő utczából valóságos piaczot csinálnak vásáros napokon a vidéki atyafiak. Nem tekintve azt, hogy ilyen alkalmakkor mennyi piszkot, mocskot hagynak hátra a vidéki bácsik, illetőleg lovaik, a mi tiszteletünkre, kik e hely körül lakunk; nem tekintve továbbá azt, hogy az óvoda termeit a 10 percznyi szünet alatt szellőztetni nem lehet, mert még büzösebb, kellemetlenebb lesz a levegő a „lóillat“ miatt; és nem tekintve végül azt, hogy az óvókisasszony ilyen napokon bizonyosan sikertelen munkát végez, mert a kis, 3—6 éves nebulók figyelmét künn, az ablak alatt levő szekéren ülő Rózsika és Pistika mézespogácsája kötötte le: rendkivül veszélyessé is válhatik a vidéki szekereknek e helyen való megállása. A szekerek ugyanis néha oly közel állanak az óvoda kapujához, hogy a ki-s bejárás veszély nélkül alig lehetséges; s ha most ehhez még hozzávesszük a 3—6 éves gyermekek tapasztalatlanságát és pajkosságát: könnyen elképzelhetjük a következményeket. Igen könnyen megtörténhetik, hogy valamelyik gyermek csintalanságból megdob vagy megcsap egy ott álló lovat s az, a sertésért elégtételt veendő, a hozzá legközelebb eső gyermeket ugy megrugja, hogy örökre félszeg lesz belé; kit ér ez esetben a felelősség!? Az óvókisasszonyt bizonyára nem, mert ő minden gyermeket az ölében haza nem vihet.

Vajjon nem volna-e czélszerü, söt szükséges az óvodát is csütörtök napokon — mint ez a többi tanintézeteknél is van — zárva tartani? Hisz épen ide járnak a legkisebb gyermekek, kik vásáros napokon legtöbb veszélynek vannak kitéve! E kérdés megfontolását és legjobb elintézését ajánljuk az illető hatóság figyelmébe.

Addig is azonban, mig ez ügyben intézkedés történnék, — mert hisszük, hogy történni fog — teljes bizalommal fordulunk a tek. városi rendőrfőnök urhoz s kérjük: eziveskedjék vásáros napokon a vidéki szekereseknek az óvoda körüli megállást megtiltani, illetőleg egy oda kirendelt városszolga által megtiltatni. Ismerve a tek. rendőrfőnök urnak a közbiztonság érdekében ugy a mult, mint a legközelebbi időkben kifejtett munkásságát: hisszük, hogy kérésünk nála meghallgatásra és orvoslásra fog találni. Adja Isten, hogy hitünkben ne csalatkozzunk!

Többek nevében:
Botond.

*) Ezen czikkért a felelősséget csakis a sajtóhatósággal szemben vállaljuk el. Szerk.

Felelős szerkesztők:
Ifj. Dobay János. **Sprencz György.**
Kiadó tulajdonos:
Szabó Albert.

Nyilt tér.*)

Fekete satin merveilleuxt (egész selyem) 1 ft 15 krért méterenkint 6 frt 45 krig (16 különböző minőségben) vámmentesen a helyszinére szállit **G. Henneberg** (cs. kir. udvari szállító) selyemgyár-raktára **Zürichben.** Minták azonnal küldetnek. Levelek 10 kr szállitási dijba kerülnek.

Fehér és creme franczia selyem faillok, surah, satin merveilleux, damaszk, ripsz, tafota és atlaszt méterenkint 75 krtól 10 frt 65 krig szállit egyes ruhára való darabokban és végekben vámmentesen a helyszinére **G. Henneberg** (cs. kir. udvari szállító) selyemgyár-raktára **Zürichben.** Minták azonnal küldetnek. Levelek 10 kr szállitási dijba kerülnek.

*) Ezen czikkért felelősséget nem vállal a szerk.

Sz. 4126. tkkvi.
1886.

Árverési hirdetményi kivonat.

A k.-vásárhelyi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság, közhirré teszi, hogy kézdivásárhelyi lakos László Móni végrehajtatónak kézdivásárhelyi Kolonics István és neje Dézsi Róza végrehajtást szenvedő elleni 150 frt tőkekövetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében a kézdivásárhelyi kir. törvényszék területén lévő Fel-Csernáton, Al- és Fel-Torja községekben fekvő, a felcsernátoni 547. számu tjkvben A + 2484., 2485., 2486. hr. sz. 33 frt, 2490., 2491., 2492. hr. sz. 88 frt, 2518., 2621., 2622[a]., 2622[b]. hr. sz. 71 frt, 2631., 2632., 2633. hr. sz. 165 frt becsértékü ingatlanokra, továbbá az al- és feltorjai 1090. sz. tjkvben A + 6241., 6242|2. hr. sz. 55 frt, 6244., 6245., 6246|2. hr. sz. 387 frt becsértékü ingatlanokra az árverést elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok **az 1886. évi november hó 17-ik napján délelőtt 9 órakor Felső-Csernáton és délután 3 órakor Alsó-Torja község házánál** megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át telekkönyvi testenkint készpénzben vagy az 1881. LX t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számitott és az 1881. évi november 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §. értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

A kézdivásárhelyi kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóságnak 1886. évi augusztus hó 16-án tartott üléséből.

Állandó **GAZDASÁGI GÉPRAKTÁR** Sz.-Udvarhelytt.

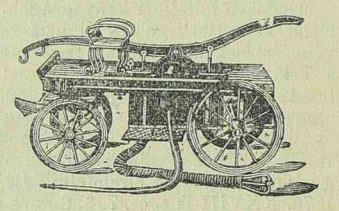

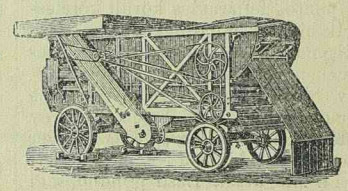

Riemer Ede

(ezelőtt WASS és RIEMER)

Székely-Udvarhelytt

ajánlja a nagyérdemü közönségnek saját raktárán levő gazdasági gépeit, u. m.:

KÉZI CSÉPLŐK, fekvő és oszlopjárgányu tisztitó szerkezettel és a nélküli **cséplőkészleteit** 1 2 és 4 ló befogására;

konkolyválasztók buza, rozs, árpa és zab tisztitására, **rosták** (Baker-rendszer) a legujabb szerkezetü felső és alsó rázó művel, **szecskavágók, répavágók, vetőgépek,** láncz boronák, rézsut-boronák, rétgyaluk stb.

I kézi téglavető gép, a melylyel naponta 3 ember kevés gyakorlat után 2—3000 téglát csinál.

Községeknek:

soproni Seltenhofer Frigyes és fia uraktól Csik-, Udvarhely- és Háromszékmegyébe több mint 30 községnek a legnagyobb megelégedésére szállitott **kitünő munkaképességü, szilárd szerkezetü és olcsó tüzfecskendők és tüzoltó szerelvényeket.**

Egyházmegyéknek:

több mint 15 községben **vaskoronáju harangorgona** szer nt teljes felállitott **uj, forgatható, kat,** minden hangért az felelősséget vállalván.

Több hazai gép- és a legjobb hirnévnek örvendő soproni fecskendő- és harang-gyárossal kötött előnyös szerződéseimnél fogva azon kellemes helyzetben vagyok, hogy az általam ajánlott gépek bármelyikét **az itteni raktáron vagy bármely vasuti állomáson bérmentve,** fuvar nélkül, **budapesti árak szerint** adhatom át 2—3 évi részletfizetésre.

Midőn e rendkivüli előnyt a n. é. közönség becses figyelmébe ajánlom, kérem szives megbizásaikat és maradtam

kiváló tisztelettel
21—40 **RIEMER EDE.**

Budapesti árak **itt helytt** vagy **bármely vasuti állomáson bérmentve.**

Legelőnyösebb RÉSZLETFIZETÉS 2—3 évre külön megállapodás szerint.

Levélbeni megkeresésre képes árjegyzék bérmentve és ingyen.

Nyom. Szabó Albertnél Kézdi-Vásárhelytt.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.